

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒.๑)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๘/๒๕๖๓
คดีหมายเลขแดงที่ ๑. ๓๓๙/๒๕๖๙

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๐ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง	นายจำลอง ภาชีสวัสดิ์	ผู้ฟ้องคดี
	นายสมวงศ์ ชมปทุมทิพย์	ผู้ร้องสอด
	นายอำเภอเมืองนครปฐม ที่ ๑ นายกเทศมนตรีตำบลหุบรัก (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ เดิม) ที่ ๒ เทศบาลตำบลหุบรัก (องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ เดิม) ที่ ๓	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและผู้ร้องสอดอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขดำที่ ๑๗๐๘/๒๕๕๘ หมายเลขแดงที่ ๒๑๖๔/๒๕๖๒

โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลหุบรัก โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง เปลี่ยนชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นองค์การ

/บริหาร...

บริหารส่วนตำบลหุบรักและจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลหุบรัก ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘
จึงเห็นสมควรกำหนดผู้ถูกฟ้องคดีใหม่ จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ
เป็นนายกเทศมนตรีตำบลหุบรัก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ
เป็นเทศบาลตำบลหุบรัก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า นางสาวหนู พิมพา ได้แสดงเจตนาด้วยวาจาอุทิตที่ดินเนื้อที่
ประมาณ ๕๐ ตารางวา ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนในเขตหมู่ที่ ๒ ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งประชาชน
ได้ใช้ที่ดินดังกล่าวในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาประจำปีของหมู่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕
และต่อมาได้มีการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมอื่นของหมู่บ้าน
หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ นายสมวงษ์ ชมปทุมทิพย์ ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง
นายสมชาย จุมที กับนายสุชาติ สุดใจ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครปฐม ในข้อหาความผิด
ฐานขับไล่ เรียกค่าเสียหาย แต่คู่ความทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
โดยจำเลยทั้งสองยินยอมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและส่งมอบที่ดินคืนให้แก่โจทก์และศาล
มีคำพิพากษาตามยอมในคดีหมายเลขดำที่ พ.๑๑๔๑/๒๕๕๖ หมายเลขแดงที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๖
เป็นผลให้นายสมวงษ์ได้รื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ที่ก่อสร้างด้วยงบประมาณของทางราชการ
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม
๒๕๕๖ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ตรวจสอบกรณีการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ดังกล่าว
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๓๔๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบกรณีศาลาอเนกประสงค์ที่ถูกรื้อถอนโดยคำพิพากษาตามยอม
ของศาลจังหวัดนครปฐม ซึ่งแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้ดำเนินการสอบสวน
ข้อเท็จจริงก็ตาม แต่ก็ยังมีได้ดำเนินการกับผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์และทำลายศาลา
อเนกประสงค์ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑
อีกครั้ง ขอให้ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกและทำลายศาลาอเนกประสงค์ซึ่งตั้งบนที่ดินสาธารณประโยชน์
แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับหนังสือชี้แจงผลการดำเนินการจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกเฉยไม่ใช้อำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๑๒๒
แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๖
ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ผู้ฟ้องคดี
จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

/ขอให้...

ขอให้ศาลมีคำพิพากษา ดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยห้ามบุคคลใดบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม และดำเนินการให้บุคคลที่บุกรุกออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว

๒. ให้นำที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม กลับมาเป็นของทางราชการ

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกนายสมวงษ์ ชมปทุมทิพย์ เข้ามาเป็นผู้ร้องสอดฝ่ายที่สาม และเรียกองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อเข้ามาเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีกรณีมีการรื้อถอนอาคารศาลาอเนกประสงค์และสิ่งปลูกสร้างในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์โดยเป็นการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามคำพิพากษามาตามยอมของศาลจังหวัดนครปฐมในคดีหมายเลขดำที่ พ.๑๑๔๑/๒๕๕๖ หมายเลขแดงที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๖ ที่ผู้ร้องสอดเป็นโจทก์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๓๔๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเมืองนครปฐม และมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๔๒๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมทำการรังวัดตรวจสอบแนวเขตที่ดินพิพาทที่มีการกล่าวอ้างว่าเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยได้สอบสวนพยานบุคคลและสำรวจพื้นที่พิพาทแล้ว จึงมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๗๖๖๐๑/๒๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เห็นควรดำเนินคดีกับผู้ร้องสอดในข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ในข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่แล้ว อีกทั้งผู้ฟ้องคดี

/เป็นผู้ใหญ่บ้าน...

เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อยู่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานท้องที่และประชาชนเท่านั้น จึงไม่ใช่ผู้เสียหายในกรณีนี้ ซึ่งเทียบเคียงได้ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘/๒๕๔๗ ที่ ๕๘๘/๒๕๔๖ และที่ ๕๗๗/๒๕๔๖ โดยผู้เดือดร้อนเสียหายในกรณีนี้ที่จะมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาล คือ หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือ กรมการปกครองหรือกระทรวงมหาดไทย แล้วแต่กรณี โดยเทียบเคียงตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๖ - ๖๖๙/๒๕๔๖ ที่ ๖๒๓/๒๕๔๖ ที่ ๖๒๒/๒๕๔๖ ที่ ๖๒๑/๒๕๔๖ ที่ ๖๑๙/๒๕๔๖ ที่ ๖๑๕/๒๕๔๖ ที่ ๖๐๙/๒๕๔๖ ที่ ๖๐๔/๒๕๔๖ และที่ ๕๑๙/๒๕๔๖ ขอให้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้การว่า ขอยืนยันข้อเท็จจริงตามคำให้การและคำให้การเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ร้องสอดให้การว่า เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องสอดได้จดทะเบียนซื้อที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากนางสาวลวลีย์ ปฏิการะพงศ์ ซึ่งเป็นหลานของนางสาวหนู พิมพา ต่อมา ผู้ร้องสอดได้ยื่นคำขอตรวจสอบแนวเขตที่ดินแปลงดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม ผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นศาลาอเนกประสงค์บางส่วนรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดจึงเชิญผู้ใหญ่บ้านและบุคคลที่เกี่ยวข้องมาพูดคุยเพื่อหาข้อยุติในกรณีดังกล่าว ซึ่งได้ความว่านางสาวหนูได้แสดงเจตนาด้วยวาจายกที่ดินแปลงดังกล่าวให้เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานในการโอนกรรมสิทธิ์ ผู้ร้องสอดจึงเสนอให้ทำหลักฐานการเช่าที่ดินแปลงดังกล่าวโดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า แต่ผู้ใหญ่บ้านและบุคคลที่เกี่ยวข้องกลับเพิกเฉย ผู้ร้องสอดจึงยื่นฟ้องนายสุชาติ สุดใจ และนายสมชาย จุมที ซึ่งเป็นผู้ร่วมดำเนินการปลูกสร้างศาลาอเนกประสงค์เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครปฐม และได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยจำเลยทั้งสองยินยอมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินของผู้ร้องสอดภายใน ๔๕ วัน ซึ่งศาลมีคำพิพากษตามยอม แต่ปรากฏว่านายสุชาติและนายสมชายไม่ทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ผู้ร้องสอดจึงทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวโดยเสียค่าใช้จ่ายเอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ที่ดินเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางวาที่พิพาทกันในคดีนี้ ปัจจุบันมิได้มีการนำไปจดทะเบียนแบ่งหักเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ร้องสอดในความผิดข้อหาบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและทำให้เสียหายทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์นั้น ในคดีอาญาดังกล่าวพนักงานอัยการได้มีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอด

/เจ้าพนักงาน...

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมชี้แจงตามคำสั่งศาลว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ หน้าสำรวจ ๒๐๑๓ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒๖.๖ ตารางวา ปัจจุบันมีชื่อผู้ร้องสอดเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ได้ที่ดินมาโดยซื้อจากนางสาวลาวัลย์ ปฏิการะพงศ์ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ออกโดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๕/๒๔๙๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เนื้อที่ ๑ ไร่ ๕๔ ตารางวา มีชื่อนางหริต พิมพา เป็นผู้แจ้งการครอบครอง ต่อมา นางสาวหนู พิมพา รับให้ที่ดินแปลงนี้จากนางหริต โดยนางสาวหนู ได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕/๒๔๙๘ มาขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ซึ่งช่างรังวัดได้ทำการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ นางสาวหนูเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ผู้ร้องสอด ซึ่งเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขต ซึ่งช่างรังวัดได้ทำการรังวัดเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ผลการรังวัดปรากฏว่าได้รูปแผนที่และเนื้อที่เท่าเดิม เจ้าของที่ดินข้างเคียงได้มาระวังชี้และรับรองแนวเขตไม่ครบ ซึ่งได้ปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๐๖/ว ๐๕๒๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ไม่มีการคัดค้าน พร้อมนี้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมได้จัดส่งแผนที่พิพาทที่จัดทำขึ้นตามคำสั่งศาลต่อศาล

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีเหตุที่ศาลต้องมีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ และเมื่อข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติว่าผู้ร้องสอดได้ออกไปจากที่ดินพิพาทแล้ว กรณีจึงยังไม่อาจฟังได้ว่า เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้หมดสิ้นไปในระหว่างพิจารณาคดี เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากถ้อยคำของประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินพิพาท ต่างได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสอดคล้องกันว่า ที่ดินบริเวณอันเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าหลักใหญ่และศาลาอเนกประสงค์ ที่ดินในส่วนนี้ นายหอม จุมที ได้อุทิศถวายวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ส่วนที่ดินอันเป็นที่ตั้งของห้องน้ำในศาลาอเนกประสงค์และศาลเจ้าขนาดเล็ก ที่ดินในส่วนนี้ นางสาวหนู พิมพา ได้อุทิศถวายวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมานางสาวหนูได้ยกที่ดินทั้งแปลงให้แก่หลาน หลังจากนั้น ได้มีการขายที่ดินแปลงดังกล่าว โดยผู้ซื้อที่ดินไม่รู้นางสาวหนูได้ยกที่ดินบางส่วนให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ไปแล้ว สำหรับที่ดินพิพาทจะมีประชาชนเดินทางมาร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของศาลเจ้าแห่งนี้อยู่เสมอ เช่น การประกอบพิธีเคารพสักการะเจ้าพ่อ การทำบุญ ตักบาตร การนิมนต์พระภิกษุมารเจริญพระพุทธมนต์ตลอดจนการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของหมู่บ้าน โดยการจัดงานแต่ละครั้ง คณะผู้จัดงานจะมีการแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ นอกจากนี้ เนื่องจากพื้นที่นี้

/มีศาลา...

มีศาลาอเนกประสงค์จึงได้มีการจัดประชุมหมู่บ้าน ณ สถานที่แห่งนี้ด้วย สำหรับการก่อสร้างศาลเจ้า ใช้เงินบริจาคของประชาชน ส่วนการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์และห้องน้ำใช้เงินสนับสนุนจากทางราชการ ซึ่งพิจารณาจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประชาชนที่มาให้ถ้อยคำดังกล่าว ต่อคณะกรรมการฯ แล้ว เห็นได้ว่า มีจำนวน ๔๙ คน และเป็นผู้สูงวัยโดยอยู่ในช่วงอายุ ๖๐ ปี ถึง ๙๐ ปี แทบทั้งสิ้น จึงย่อมต้องรู้ประวัติความเป็นมาของที่ดินพิพาทเป็นอย่างดี นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากที่ดินแปลงติดกันทางด้านทิศเหนือของที่ดินพิพาท โดยที่ดินแปลงนี้นายหอม ได้ยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นที่ตั้งของศาลาอเนกประสงค์และประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งตัวอาคารศาลาอเนกประสงค์มีการก่อสร้างเป็นหลังเดียวกัน บนที่ดินแปลงที่นายหอมยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ต่อเนื่องมาบนที่ดินพิพาท และได้ก่อสร้างแล้วเสร็จโดยประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ในศาลาอเนกประสงค์มาเป็นเวลาหลายปีก่อนที่ ผู้ร้องสอดจะซื้อที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงข้างต้นประกอบกันแล้ว จึงมีน้ำหนัก เชื่อได้ว่า นางสาวหนูได้อุทิศที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์จริงไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือ โดยปริยายก็ตาม ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์มาก่อนจะมีการขายให้แก่ผู้ร้องสอด และเมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่ทำให้ที่ดินพิพาทสิ้นไปซึ่งการเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมาโดยตลอด โดยผู้ร้องสอดไม่อาจอ้างการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเพื่อยกเป็นอายุความขึ้นเป็น ข้อต่อสู้กับแผ่นดินได้ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) มาตรา ๑๓๐๕ และมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ต้องดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินพิพาท เพื่อมิให้ผู้ร้องสอดเข้าไปยึดถือครอบครองใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับข้อ ๕ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครอง ป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

แต่เมื่อพิจารณาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทต่อเนื่องมา ตามลำดับ มิได้ทอดเวลาให้เนิ่นช้าเกินสมควร แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พนักงานอัยการได้มี คำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอดในข้อหาบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และทำให้เสียทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องทุกข์ก็ตาม แต่เหตุผลที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอดก็เนื่องจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ แห่งคดียังไม่พอพียงว่าผู้ร้องสอดมีเจตนาบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชน

/ใช้ร่วมกัน...

ใช้ร่วมกันและทำให้เสียทรัพย์ คดีจึงมีพยานหลักฐานไม่พอพ้อง อันเป็นเหตุให้การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ร้องสอดเป็นอันระงับไป แต่เมื่อข้อเท็จจริงยังไม่ปรากฏว่าผู้ร้องสอดได้ออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท จึงยังเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ต้องดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปเสียจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท ไม่ว่าจะเป็นการใช้มาตรการออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทกรณีที่มีสิ่งปลูกสร้างของผู้ร้องสอดปลูกปักอยู่ หรือการใช้สิทธิทางศาลฟ้องขับไล่ผู้ร้องสอดออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท อีกทั้ง เพื่อมิให้เกิดปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทกันอีก ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชอบที่จะขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทไว้เป็นหลักฐานของทางราชการ เพื่อจะได้นำไปสู่ขั้นตอนการแก้ไขโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ให้ถูกต้องและขั้นตอนการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อไป โดยอาจถือเอาแนวเขตและเนื้อที่ของที่ดินตามพื้นที่สีเขียวในแผนที่พิพาทเป็นหลักฐานได้ในเบื้องต้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้ดำเนินการใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นตามที่มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด รวมถึงให้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลใดบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันมาโดยตลอด ผู้ร้องสอดไม่อาจอ้างการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเพื่อยกอายุความขึ้นต่อสู้กับแผ่นดินได้ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ต้องดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินพิพาทเพื่อมิให้ผู้ร้องสอดเข้าไปยึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ส่วนตัว ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

/และมาตรา ๖๘ (๘)...

และมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบข้อ ๕ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือร้องเรียน ฉบับลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ จากผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ตรวจสอบกรณีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ และมีการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ จนถึงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘ อันเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดี ต่อศาลปกครองชั้นต้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะยังไม่อาจแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามข้อร้องเรียนได้ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีความจำเป็นต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินพิพาทว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ ซึ่งจำต้องใช้เวลาในการดำเนินการและมีได้เพิกเฉยแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากได้การที่ได้รับหนังสือร้องเรียน จากผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๓๔๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบกรณีการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จากการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตรวจสอบที่ดินพิพาทและสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้ว รายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๗๖๖๐๑/๒๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เห็นควรดำเนินคดีกับผู้ร้องสอดในข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ร้องสอดในความผิดฐานบุกรุกที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและทำให้เสียทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอดในข้อหาดังกล่าว เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพออันเป็นเหตุให้การดำเนินคดีอาญากับผู้ร้องสอดเป็นอันระงับไป ซึ่งผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อได้มีหนังสือ ที่ ตช.๐๐๒๒ (นฐ).๔(๑๒)/๒๓๓๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งผลคดีอาญาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ เห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทต่อเนื่องมาตามลำดับโดยมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและทอดเวลาให้เนิ่นช้าเกินสมควร ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการใช้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

/ประกอบ...

ประกอบข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดไว้ครบถ้วนแล้ว ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน สาธารณประโยชน์พิพาทมาอย่างต่อเนื่องตามลำดับโดยมิได้ทอดเวลาให้เนิ่นช้าเกินสมควร ถือได้ว่าวัตถุแห่งคดีหมดสิ้นไป และศาลปกครองชั้นต้นในคดีนี้ต้องวินิจฉัยยกฟ้อง แต่การที่ ศาลปกครองชั้นต้นกลับวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่พิพาท จึงคลาดเคลื่อน ต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นฟ้องด้วยตามเหตุผลข้างต้น ส่วนกรณีที่ผู้ร้องสอดยังไม่ออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์ พินาชนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ที่จะดำเนินการกับผู้ร้องสอดเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการใช้อำนาจตามกฎหมายภายหลังจาก ที่ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จนเสร็จสิ้นแล้ว อีกทั้ง เมื่อพิจารณาประเด็นการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อจะนำไปสู่ ขั้นตอนการแก้ไขโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ให้ถูกต้องตามขั้นตอนของการออกหนังสือสำคัญ สำหรับที่หลวงโดยอาศัยแนวเขตและเนื้อที่ของที่ดินตามพื้นที่สีเขียวในแผนที่พิพาทที่ศาล ได้วินิจฉัยไว้เป็นหลักฐานเบื้องต้นยังไม่เป็นที่สุดนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ เนื่องจากมีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการ ที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ดังนั้น ที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทและ การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงโดยอาศัยแนวเขตและเนื้อที่ของที่ดินตามพื้นที่สีเขียว ในแผนที่พิพาทที่ศาลได้วินิจฉัยยังไม่เป็นที่สุดและยังไม่สามารถระบุแนวเขตและเนื้อที่ดินพิพาท ได้อย่างถูกต้องชัดเจนซึ่งอาจถูกคัดค้านได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริง ยังไม่ปรากฏว่าผู้ร้องสอดได้ออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทจึงยังเป็นอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปเสีย ไม่ว่าจะเป็นการใช้มาตรการออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดิน สาธารณประโยชน์กรณีที่มีสิ่งปลูกสร้างปลูกปักอยู่ หรือการใช้สิทธิทางศาลฟ้องขับไล่ผู้ร้องสอด อีกทั้งเพื่อมิให้เกิดปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขอบที่จะขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทไว้เป็นหลักฐาน ของทางราชการเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการแก้ไขโฉนดที่ดินให้ถูกต้องต่อไปโดยอาจถือเอาแนวเขต และเนื้อที่ของที่ดินตามพื้นที่สีเขียวในแผนที่พิพาทเป็นหลักฐานในเบื้องต้น การที่ศาลปกครองชั้นต้น วินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่

/กฎหมาย...

กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท นั้น จึงคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อนึ่ง ผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ใหญ่บ้านแม้จะเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่พิพาท แต่ไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และกรณีดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดจำต้องวินิจฉัย

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นยกฟ้อง

ผู้ร้องสอดอุทธรณ์ว่า ที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่านางสาวหนู พิมพา ได้แสดงเจตนาด้วยวาจาอุทิศที่ดินให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นางสาวหนู ไม่ใช่เจ้าของที่ดินแปลงอุทิศ ซึ่งเจ้าของที่ดินคือ นางหรีด พิมพา มารดาของนางสาวหนู ซึ่งขณะนั้นยังมีชีวิตอยู่ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นางหรีดได้แจ้งการครอบครองที่ดิน มีหลักฐานเป็น ส.ค. ๑ เลขที่ ๕/๒๕๔๘ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๕๔ ตารางวา ซึ่งนางหรีดแจ้งกับเจ้าหน้าที่ว่าก่อสร้างและครอบครองทำประโยชน์มาประมาณ ๓๐ ปี โดยไม่ปรากฏว่านางสาวหนูเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีนั้น ผู้ร้องสอดไม่เห็นด้วยเนื่องจากผู้ร้องสอดไม่ได้เกี่ยวข้องในคดีนี้ และเนื่องจากการรังวัดทำแผนที่พิพาทช่างรังวัดได้บันทึกถ้อยคำของผู้ร้องสอดซึ่งโต้แย้งว่าที่ดินพิพาทเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางวา และผู้ร้องสอดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และไม่ได้ยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ผู้ร้องสอดยอมรับว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงคลาดเคลื่อนต่อข้อเท็จจริงและไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนึ่ง การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังถ้อยคำของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ จำนวน ๔๙ คน ว่า นางสาวหนูอุทิศที่ดินด้วยวาจาให้เป็นสาธารณประโยชน์นั้น ผู้ร้องสอดไม่เห็นด้วยเนื่องจากประชาชนแต่ละคนเดินทางมาให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในสถานที่และเวลาเดียวกันซึ่งอาจจะมีการเตรียมบอกกล่าวกัน และแต่ละคนไม่อาจจะระบุแน่ชัดได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์กี่ตารางวาและอยู่บริเวณใด จึงไม่น่าหนักหนาเชื่อถือ

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามว่า ผู้ถูกฟ้องคดีควรตระหนักว่าการใช้งบประมาณของราชการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างเป็นศาลาอเนกประสงค์ได้นั้น พื้นที่ที่ใช้ก่อสร้าง

/ต้องเป็น...

ต้องเป็นที่สาธารณประโยชน์ซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสาม ผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสาม ในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจดูแลที่สาธารณประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และระเบียบของกระทรวงมหาดไทยก็ควรจะดำเนินการให้มีการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ ดังกล่าวให้เป็นที่หลวงหรือสาธารณประโยชน์ประจำตำบลหรือหมู่บ้านให้เป็นหลักฐานทางทะเบียน ให้ชัดเจน แต่ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสามได้มีการดำเนินการจนกระทั่งเกิดเป็นข้อพิพาทขึ้น ระหว่างชาวบ้านกับผู้ร้องสอดจนเป็นเหตุให้ผู้ผูกฟ้องคดีต้องมีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ผูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้ตรวจสอบกรณีบุกรุกที่สาธารณประโยชน์และการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ที่พิพาทดังกล่าว และเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์แล้ว ผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสามย่อมมีอำนาจ ดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่พิพาท ไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจภายหลังจากที่ได้ดำเนินการ ขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทและออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงจนเสร็จสิ้น จึงถือได้ว่าผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้ผู้ร้องสอดบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ต่อไป ไม่มีที่สิ้นสุด สำหรับการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ผู้ผูกฟ้องคดีอ้างว่าอาจเป็นปัญหา ทางราชการและอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบนั้น ไม่อาจรับฟังได้ เพราะเหตุว่าการขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์มีกฎหมายและระเบียบกำหนดขั้นตอนการ ดำเนินการอย่างชัดเจน ผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสามในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงแต่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการเท่านั้น สำหรับกรณีที่ผู้ร้องสอดจะคัดค้าน ไม่ยอมรับเนื้อที่ดินพิพาทหรืออาจมีการโต้แย้งระหว่างผู้ร้องสอดกับผู้ผูกฟ้องคดีที่เป็นเหตุให้มีการยกเลิกการขอขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ก็เป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้น และ แม้ผู้ผูกฟ้องคดีมีหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายอันเกิดจากการที่ ผู้ผูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติโดยปล่อยปละละเลย ให้เอกชนบุกรุกยึดถือที่สาธารณประโยชน์

ผู้ผูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ของผู้ร้องสอดว่า การที่ผู้ร้องสอดอุทธรณ์ว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ไม่ปรากฏว่านางสาวหนู พิมพา เป็นเจ้าของที่พิพาท แต่มีนางหิริด พิมพา เป็นเจ้าของที่ดิน และไม่ปรากฏว่านางหิริดยกที่ดินพิพาทให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน คำร้องสอด ของผู้ร้องสอดไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบ ในศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดได้โปรดมีคำสั่งยกคำอุทธรณ์ของผู้ร้องสอด และ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่เรียกผู้ร้องสอดเข้ามาในคดีชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำอุทธรณ์ของ ผู้ร้องสอดในประเด็นนี้ไม่อาจรับฟังได้ สำหรับบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องสอดในชั้นการรังวัด ทำแผนที่พิพาท ซึ่งผู้ร้องสอดโต้แย้งว่าที่พิพาทเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางวา เป็นกรรมสิทธิ์

/ของผู้ร้องสอด...

ของผู้ร้องสอดนั้น เป็นเพียงข้ออ้างของผู้ร้องสอเท่านั้น อีกทั้งบันทึกถ้อยคำของประชาชนจำนวน ๔๙ คน ที่ให้ถ้อยคำว่างานสาวหนูได้อุทิศด้วยวาจาให้ที่พิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ ก็เป็นข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นกล่าวอ้างว่าไม่มีน้ำหนักนั้น ก็ไม่อาจรับฟังได้

ผู้ร้องสอแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามว่า อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อน โดยนางสาวหนู พิมพา เป็นเจ้าของที่ดินพิพาทเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีและคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม และการที่ชาวบ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ร้องสอจึงเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต และไม่ชอบด้วยกฎหมาย และที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา จึงไม่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามที่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกล่าวอ้าง อีกทั้งผู้ร้องสอซื้อที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒๖ ตารางวาเศษ มาโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีผู้ใดคัดค้านว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจึงรับฟังได้ว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ นางสาวหนูมิได้เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท แต่มีนางหรีด พิมพามารดาของนางสาวหนูเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์และแจ้งการครอบครองที่ดิน กรณีจึงฟังได้ว่านางสาวหนูไม่ได้อุทิศที่ดินด้วยวาจาตามที่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกล่าวอ้าง อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามฟังไม่ขึ้น

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแก้อุทธรณ์ของผู้ร้องสอว่า คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๘ นางหรีด พิมพา ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๕/๒๕๔๘ ซึ่งต่อมานางหรีดได้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่นางสาวหนู พิมพา นางสาวหนูจึงได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ ไปยื่นขอออกโฉนดที่ดิน ซึ่งช่วงรื้อวัดได้ทำการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมได้ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒๖.๖ ตารางวา ให้แก่นางสาวหนูเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๓ ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๐ นางสาวกุลนิดา พิมพา ผู้จัดการมรดกของนางสาวหนูได้จดทะเบียนขายที่ดินดังกล่าวให้แก่นางสาวลาวัลย์ ปฏิการพงศ์ หลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ นางสาวลาวัลย์ได้จดทะเบียนขายที่ดินให้แก่ผู้ร้องสอ ดังนั้น ขณะเกิดเหตุพิพาทในคดีนี้ผู้ร้องสอจึงเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ในส่วนที่พิพาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากถ้อยคำของประชาชนในพื้นที่พิพาทต่างให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสอดคล้องกันว่า ที่ดินบริเวณอันเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าหลังใหญ่และศาลาอเนกประสงค์ นายหอม จุมที อุทิศด้วยวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ส่วนที่ดินอันเป็นที่ตั้งของห้องน้ำในศาลาอเนกประสงค์และศาลเจ้าขนาดเล็กนั้นที่ดินในส่วนนี้นางสาวหนูได้อุทิศด้วยวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมานางสาวหนู

/ยกที่ดิน...

ยกที่ดินทั้งแปลงให้แก่หลาน จากนั้นได้มีการขายที่ดินแปลงพิพาทโดยผู้ซื้อที่ดินไม่รู้ว่ามีการยกที่ดินบางส่วนให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ไปแล้ว นอกจากนี้ ที่ดินแปลงติดกันทางด้านทิศเหนือของที่ดินพิพาท โดยที่ดินแปลงนี้นายหอมยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ใช้เป็นที่ตั้งของศาลาอเนกประสงค์และประชาชนยังใช้ประโยชน์ร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งตัวอาคารของศาลาอเนกประสงค์มีการก่อสร้างเป็นหลังเดียวกันบนที่ดินแปลงที่นายหอมยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ต่อเนื่องมาบนที่ดินพิพาทและก่อสร้างแล้วเสร็จ โดยประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ในศาลาอเนกประสงค์มาเป็นเวลาหลายปีก่อนที่ผู้ร้องสอดจะซื้อที่ดินพิพาท จึงมีน้ำหนักรับฟังได้ว่านางสาวหนูทิศที่ดินพิพาทให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์จริงไม่ว่าจะด้วยวาจาหรือโดยปริยายก็ตาม ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์มาก่อนจะมีการขายให้แก่ผู้ร้องสอด และเมื่อผู้ร้องสอดอ้างว่าตนมีสิทธิในที่ดินพิพาท หากศาลไม่มีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีก็จะทำให้ผู้ร้องสอดไม่มีโอกาสได้เข้ามาต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในที่ดินพิพาท จึงเห็นได้ว่าเหตุที่ศาลต้องมีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ อย่างไรก็ตาม แม้การอุทธรณ์ที่ดินของนางสาวหนูมิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่การอุทธรณ์ที่ดินให้ใช้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นการสละที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหาจำต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๒๕ แห่งประมวลกฎหมายฉบับเดียวกัน การที่บุคคลในลำดับต่อมาจากนางสาวหนูได้โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องสอดก็ไม่ทำให้สาธารณสมบัติของแผ่นดินเปลี่ยนแปลงไปและไม่อาจมีผู้ใดที่จะตกลงประนีประนอมยอมความกันโดยอาศัยกระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือเพื่อเปลี่ยนสถานะที่ดินที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้วให้กลับคืนมาเป็นของเอกชนได้อีก สำหรับการดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทและการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงอาจถูกคัดค้านจากผู้ร้องสอดที่อาจอุทธรณ์คำพิพากษาไม่ยอมรับในเนื้อที่ของที่ดินตามพื้นที่สีเขียวในแผนที่พิพาทที่ศาลได้วินิจฉัยได้ จึงเห็นได้ว่ามีเหตุผลและความจำเป็นที่ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่อาจใช้อำนาจตามกฎหมายได้จนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดและจะได้นำไปสู่ขั้นตอนการแก้ไขโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ให้ถูกต้องโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปเสียจากที่พิพาทไม่ว่าจะเป็นการใช้มาตรการออกคำสั่งให้ผู้ร้องสอดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทสำหรับกรณีที่มีสิ่งปลูกสร้างของผู้ร้องสอดปลูกปักอยู่ และเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากถ้อยคำของชาวบ้านที่อยู่อาศัยในพื้นที่ต่างให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงสอดคล้องกันว่าที่ดินบริเวณอันเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าหลักใหญ่และศาลาอเนกประสงค์นั้น ที่ดินในส่วนนี้นายหอม

/ได้อุทธรณ์...

ได้อุทิศด้วยวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ส่วนที่ดินอันเป็นที่ตั้งของห้องน้ำในศาลอเนกประสงค์ และศาลเจ้าขนาดเล็กนั้น ที่ดินส่วนนี้นางสาวหนูได้อุทิศด้วยวาจาให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมานางสาวหนูได้ยกที่ดินทั้งแปลงให้แก่หลาน หลังจากนั้นได้มีการขายที่ดินแปลงพิพาท โดยผู้ซื้อไม่รู้ว่ามีการอุทิศที่ดินบางส่วนให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ไปแล้ว

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน คำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และคำชี้แจงเพิ่มเติมแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายสมชาย จุมที กับ นายสุชาติ สุดใจ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครปฐม ในคดีหมายเลขดำที่ พ.๑๑๔๑/๒๕๕๖ ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสองรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ต่อมา ในระหว่างพิจารณาคดี คู่ความทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันว่านายสมชายและนายสุชาติยินยอมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ศาลจังหวัดนครปฐมจึงได้มีคำพิพากษายอมเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๖ และได้มีการรื้อถอนอาคารศาลอเนกประสงค์ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทิศเหนือของที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ด้านทิศเหนือเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ตารางวา เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ได้รับการอุทิศให้ด้วยวาจาจากนางสาวหนู พิมพา และประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินดังกล่าวตั้งแตปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา โดยได้มีการก่อสร้างศาลอเนกประสงค์เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมของประชาชนในหมู่บ้าน จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบกรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์และมีการรื้อถอนศาลอเนกประสงค์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๓๔๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบกรณีการรื้อถอนศาลอเนกประสงค์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่

/๒๐ พฤศจิกายน...

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริง แล้วรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๗๖๖๐๑/๒๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าเห็นควรดำเนินคดีกับผู้ร้องสอด ในข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเพิกเฉยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท รวมทั้งไม่มีหนังสือแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๘ ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นฐ ๐๑๑๘/๔๗๗๑ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีแก่ผู้ร้องสอดกับพวก ในความผิดข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ขอให้ดำเนินคดีแก่ผู้ร้องสอดกับพวกในความผิดข้อหาดังกล่าว ต่อมา พนักงานอัยการได้มี คำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอดในข้อหาตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องทุกข์ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อได้มีหนังสือ ที่ ตช.๐๐๒๒(นฐ).๔(๑๒)/๒๓๓๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งผลคดีอาญาดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษา ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด รวมถึงให้ดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลใดบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท คำขออื่น นอกจากนี้ให้ยก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและผู้ร้องสอดไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของ ศาลปกครองชั้นต้น จึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคดีนี้

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและผู้ร้องสอดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์อันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือไม่

/โดยที่...

โดยที่คู่กรณีต่างโต้แย้งว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องสอด กรณีจึงมีประเด็นปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น... (๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน... มาตรา ๑๓๐๕ บัญญัติว่า ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๕ กำหนดว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันที่อยู่ในบังคับของระเบียบนี้ หมายถึง ที่ดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นโดยสภาพธรรมชาติ โดยการใช้ร่วมกันของประชาชน โดยทางนิติกรรม หรือโดยผลของกฎหมาย เช่น ที่ชายตลิ่ง ที่ป่าช้า ทางบก ทางน้ำ สวนสาธารณะที่เลี้ยงสัตว์ และที่สาธารณะประจำตำบลหรือหมู่บ้าน ข้อ ๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินตามข้อ ๕ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีมีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือร้องทุกข์กล่าวโทษภายในสามสิบวันนับแต่รู้เหตุแห่งข้อพิพาทหรือคดีนั้น เว้นแต่คดีจะขาดอายุความให้ร้องทุกข์กล่าวโทษโดยทันที ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ที่ดินตามข้อ ๕ เว้นแต่ที่ชายตลิ่ง ทางบก ทางน้ำ ลำกระโดง ลำรางสาธารณะ หรือทางระบายน้ำ รวมทั้งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในทำนองเดียวกันให้นายอำเภอร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด... วรรคสอง ถ้าที่ดินแปลงใดยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันตามกฎหมาย เป็นผู้ดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๘ นางหิรัญ พิมพา ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน เนื้อที่ ๑ ไร่ ๕๔ ตารางวา ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ปรากฏตามหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เลขที่ ๕/๒๕๕๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมือง

/นครปฐม...

นครปฐม จังหวัดนครปฐม ซึ่งต่อมานางหรีดได้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่นางสาวหนู พิมพา นางสาวหนูจึงได้นำหลักฐาน ส.ค. ๑ เลขที่ ๕/๒๔๙๘ ยื่นขออนุญาตที่ดิน ซึ่งช่างรังวัดทำการ รังวัดเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ หลังจากนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐมได้ออกโฉนด ที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒๖.๖ ตารางวา ให้แก่นางสาวหนูเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๒๓ หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๐ นางสาวกุลนิดา พิมพา ผู้จัดการมรดกของ นางสาวหนู ได้จดทะเบียนขายที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ให้แก่นางสาวลาวัลย์ ปฏิการะพงศ์ และเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ นางสาวลาวัลย์ได้จดทะเบียนขายที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ร้องสอด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ได้สอบปากคำ พยาน ๔๙ คน ซึ่งเป็นผู้สูงอายุซึ่งอาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินพิพาทว่า เดิมที่ดินพิพาทเป็น ของนางสาวหนู โดยนางสาวหนูได้รับการให้มาจากนางหรีด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ จากนั้น นางสาวหนู ได้อุทิศที่ดินพิพาทด้วยวาจาบางส่วน เนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ โดยใช้เป็น ที่ตั้งห้องน้ำในศาลาอเนกประสงค์และศาลเจ้าขนาดเล็ก การที่เจ้าของที่ดินอุทิศที่ดินให้เป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่จำเป็นต้องทำหลักฐาน เป็นหนังสือ เพียงแต่เจ้าของที่ดินแสดงเจตนาด้วยวาจาหรือโดยปริยายในการยกที่ดิน ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินนั้นย่อมตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยสมบูรณ์ ตามกฎหมายทันที โดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนโอนสิทธิการให้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การอุทิศ ที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจึงเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวของเจ้าของที่ดิน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากที่ดินแปลงติดกันทางด้านทิศเหนือของที่ดินพิพาท โดยที่ดินแปลงนี้ นายหอมได้ยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นที่ตั้งของศาลาอเนกประสงค์ และประชาชน ยังใช้ประโยชน์ร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งตัวอาคารศาลาอเนกประสงค์มีการก่อสร้างเป็นหลัง เดียวกันบนที่ดินแปลงที่นายหอมยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ต่อเนื่องมาบนที่ดินพิพาท และได้ก่อสร้างแล้วเสร็จโดยประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ในศาลาอเนกประสงค์มาเป็นเวลาหลายปี ก่อนที่ผู้ร้องสอดจะซื้อที่ดินพิพาท ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงข้างต้นกรณีจึงเห็นว่า ที่ดินพิพาท เนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ดังกล่าว ตกเป็นที่สาธารณประโยชน์ของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่า จะมีได้มีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่การอุทิศดังกล่าวมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย นับแต่วันที่มีการอุทิศด้วยวาจา อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาในภายหลังว่าที่ดินพิพาทดังกล่าว ได้มีการดำเนินการถอนสภาพเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามที่กฎหมายกำหนด ที่ดินพิพาท เนื้อที่ ๕๐ ตารางวา จึงยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอยู่จนถึงปัจจุบัน และแม้

/ผู้ร้องสอด...

ผู้ร้องสอดจะได้ซื้อที่ดินพิพาทมาโดยมีการจดทะเบียนซื้อขายก็ตาม ผู้ร้องสอดก็หาได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา แต่อย่างไร

มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ยังคงมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ร่วมกันในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อไปว่าผู้ร้องสอดรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ซึ่งส่วนหนึ่งตั้งอยู่ในที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ทั้งที่ศาลจังหวัดนครปฐมได้มีคำพิพากษาตามยอมคดีหมายเลขแดงที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๖ ระหว่างผู้ร้องสอด โจทก์ กับ นายสมชาย และนายสุชาติ จำเลย ในประเด็นเรื่องการปลูกสร้างอาคารและต้นไม้รุกล้ำที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ เป็นบางส่วน ซึ่งคำพิพากษาดังกล่าวมิได้วินิจฉัยชี้ขาดสิทธิในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของผู้ร้องสอด หรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ และให้นายสมชายและนายสุชาติรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๕๐๘๕ ซึ่งคำพิพากษาของศาลจังหวัดนครปฐมมิได้พิพากษาบังคับไปถึงที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ด้วย และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับหนังสือร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ นฐ ๐๑๑๘/๖๓๔๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบกรณีการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการฯ ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบที่ดินพิพาทและสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๗๖๖๐๑/๒๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า เห็นควรดำเนินคดีกับผู้ร้องสอดในข้อหาบุกรุกและทำลายทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ร้องสอดในความผิดข้อหาบุกรุกที่ดิน

/อันเป็น...

อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และทำให้เสียทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ แต่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ร้องสอดในข้อหาดังกล่าว ซึ่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรโพรงมะเดื่อได้มีหนังสือ ที่ ตช.๐๐๒๒(นฐ).๔(๑๒)/๒๓๓๓ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ แจ้งผลคดีอาญาแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นได้ว่า ห้วงระยะเวลาการดำเนินการที่ผ่านมา แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงมาโดยตลอดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาคุ้มครองและป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทมาตามลำดับ และที่ดินสาธารณประโยชน์ที่พิพาทดังกล่าวไม่ปรากฏอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดแต่อย่างไรรึก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ร้องสอดยังมีเจตนายึดถือครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์ที่พิพาทอยู่ต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชอบที่จะใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการในส่วนของการแสดงแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้ชัดเจนและจัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ไว้เป็นหลักฐานของทางราชการ ตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และมาตรา ๖๘ (๘) แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบกับข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามโต้แย้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล นั้น เห็นว่า เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทหมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้ดำเนินการ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยห้ามบุคคลใดบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่พิพาท โดยอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีและประชาชนมีสิทธิใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกลับไม่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

/ในการ...

ในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดเป็นคำขอซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ร้องสอดโต้แย้งว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ร้องสอดไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีนี้ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายสมชาย จุมที กับ นายสุชาติ สุดใจ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครปฐม ขอให้พิพากษาให้นายสมชายและนายสุชาติ รื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ออกไปจากที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ แต่คู่ความทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยนายสมชายและนายสุชาติยินยอมรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ดังกล่าว และส่งมอบที่ดินคืนให้แก่ผู้ร้องสอด ศาลจังหวัดนครปฐมจึงมีคำพิพากษตามยอมในคดีหมายเลขดำที่ พ.๑๑๔๑/๒๕๕๖ หมายเลขแดงที่ ๑๒๙๓/๒๕๕๖ เป็นผลให้ผู้ร้องสอดได้รื้อถอนศาลาอเนกประสงค์ที่ก่อสร้างบนที่ดินพิพาท ซึ่งการรื้อถอนศาลาอเนกประสงค์และการครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินพิพาทของผู้ร้องสอด จะเป็นการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่า ที่ดินพิพาทอันเป็นที่ตั้งของศาลาอเนกประสงค์ เป็นที่ดินของผู้ร้องสอดหรือที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น เมื่อผู้ร้องสอดอ้างว่าตนมีสิทธิในที่ดินพิพาทหากศาลไม่มีคำสั่งเรียกผู้ร้องสอดเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี ก็จะทำให้ผู้ร้องสอดไม่มีโอกาสได้เข้ามาต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในที่ดินพิพาท อุทธรณ์ของผู้ร้องสอดฟังไม่ขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการให้ผู้ร้องสอดออกไปจากที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท หมู่ที่ ๒ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด รวมถึงให้ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลใดบุกรุกครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาท คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วยบางส่วน

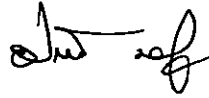
พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดำเนินการในส่วนของการแสดงแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์พิพาทอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินรอบที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๕๐๘๕ เลขที่ดิน ๙๖ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ส่วนที่นางสาวหนู พิมพา อุทิศให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน ๕๐ ตารางวา ให้ชัดเจนและ

/จัดทำ...

จัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้ถูกต้องตามที่กำหนดในข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ดีถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

นายประพนธ์ คล้ายสุบรรณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

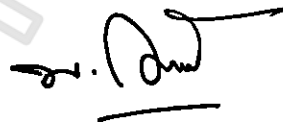
ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายพงษ์ศักดิ์ กัมพูสิริ
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นางสาวกนิษฐา เชี่ยววิทย์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางพรทิภา ไสวสุวรรณวงศ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายไพรัช โตสวัสดิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายสมสกุล ณ บางช้าง

